

خلاقیت در نظام آموزشی

(به همراه راهکارهای پرورش خلاقیت در معلمان و دانش آموزان)

سامره دهقان

(لیسانس کامپیوتر / فوق لیسانس تکنولوژی آموزشی)

خدیجه رئیسیان پروری

(فوق لیسانس حسابداری)

مریم کولائیان

(فوق لیسانس زیست شناسی تکوینی)

فاطمه افضلی

(فوق لیسانس علوم قرآن و حدیث)

اعظم السادات بنی هاشمی

(لیسانس معارف)

رقیه نجفی کرسامی

(کاردانی امور اداری)

ساری

بهار ۱۴۰۱

سرشناسه : دهقان ، سامره ، ۱۳۶۵ -

عنوان و نام پدیدآور: خلاقیت در نظام آموزشی (به همراه راهکارهای پرورش خلاقیت در معلمان و دانش آموزان) / مولفین سامره دهقان ... [و دیگران] .

مشخصات نشر : قائمشهر: مهرالنبی، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری : ۱۱۸ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۸۵-۶۰-۱

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : مولفین سامره دهقان، خدیجه رئیس‌یان‌پروری، مریم کولائی‌ان، فاطمه افضل‌ی، اعظم‌السادات

بنی‌هاشمی، رقیه نجفی‌کرسامی.

یادداشت : کتابنامه : ص. ۱۱۸.

موضوع : خلاقیت

Creative ability

آموزش و پرورش -- نوآوری

Educational innovations

اندیشه و تفکر خلاق

Creative thinking

شناسه افزوده: دهقان، سامره، ۱۳۶۵ -

رده بندی کنگره: ۴۰۸BF

رده بندی دیویی: ۱۵۳/۳۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۷۲۲۱۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

عنوان: خلاقیت در نظام آموزشی (به همراه راهکارهای پرورش خلاقیت در معلمان و دانش آموزان)

مؤلفین : سامره دهقان ، خدیجه رئیس‌یان‌پروری ، مریم کولائی‌ان ، فاطمه افضل‌ی ، اعظم‌السادات

بنی‌هاشمی ، رقیه نجفی‌کرسامی .

نوبت چاپ : اول ، بهار ۱۴۰۱

صفحه آرای: سامره دهقان

طراحی جلد : سامره دهقان

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

قیمت : ۳۸۰۰۰۰ ریال

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۸۵-۶۰-۱

ناشر : مهرالنبی

چاپ و صحافی : مازند گستر

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

۷	 پیش سخن
۹	 تاریخچه
۹	 جایگاه و ضرورت خلاقیت و نوآوری در عرصه تعلیم و تربیت
۱۱	 درصد توزیع افراد خلاق در جامعه
۱۱	 تعریف خلاقیت و نوآوری
۱۸	 تعریف خلاقیت از دیدگاه سازمانی
۲۲	 دیدگاه گانیه نسبت به خلاقیت
۲۳	 دیدگاه تورنس نسبت به خلاقیت
۲۳	 دیدگاه گیلفورد نسبت به خلاقیت
۲۴	 نوآوری و تغییر
۲۴	 تفکر خلاق و منطقی
۲۶	 ویژگی های تفکر خلاق
۲۷	 خصوصیات یک شهروند کار خلاق
۲۷	 ارتباط خلاقیت و نوآوری
۲۸	 راه های رسیدن به تفکر خلاق
۳۳	 سه راه شکوفا کردن و برداشت ایمن ها
۳۴	 ویژگی های افراد خلاق و آفریننده
۴۳	 خصوصیات متفکران خلاق
۴۶	 مراحل خلاقیت ذهنی
۴۸	 منشأ خلاقیت
۵۲	 اصول حاکم بر خلاقیت
۵۲	 ابعاد خلاقیت
۵۴	 عوامل ، راه ها ، الگوها ، زمینه ها و روش های پرورش خلاقیت
۵۵	 آزمون ترنس
۵۷	 عوامل موثر در خلاقیت
۵۸	 راه های پرورش خلاقیت
۵۸	 الگوهای پرورش خلاقیت
۶۱	 شرایط پرورش خلاقیت
۶۳	 زمینه های شکوفایی خلاقیت
۶۴	 اصول پرورش خلاقیت در کلاس درس
۶۶	 روش هایی برای پرورش خلاقیت در دانش آموزان
۷۳	 ویژگی ها و خصوصیات معلم پرورش دهنده خلاقیت
۷۷	 معلمان خلاق چگونه عمل می کنند ؟
۸۳	 هشت گام برای تبدیل شدن به یک معلم خلاق
۸۹	 خصوصیات و ویژگی های دانش آموزان خلاق

۹۲	عوامل موثر در خلاقیت و نوآوری سازمان ها
۹۲	خصوصیات و ویژگی های سازمان خلاق
۹۵	ویژگی های سازمان نوآور
۹۶	نقش مدیران در ایجاد سازمان های خلاق
۹۶	ویژگی ها و خصوصیات مدیران خلاق
۹۷	موانع خلاقیت
۱۰۴	عبارت های بازدارنده خلاقیت
۱۰۵	مهم ترین موانع رشد خلاقیت در مدرسه و کلاس درس
۱۰۵	مشکلات مدارس در رابطه با تفکر خلاق
۱۰۶	موانع خلاقیت در محیط خانواده
۱۱۰	موانع خلاقیت در محیط مدرسه
۱۱۴	مهم ترین موانع بروز رفتارهای خلاقانه
۱۱۵	موانع خلاقیت و نوآوری در سازمان ها
۱۱۸	منابع

پیش سخن

انقلاب اطلاعاتی و الکترونیکی و انفجار دانش امکان پیش‌بینی دانش‌های لازم برای برخورد موثر با شرایط محیطی را با مشکل روبه‌رو ساخته است. لذا اندیشمندان و محققان راه چاره را در توجه به خلاقیت‌های و توانمندی‌های فکری بشر دانسته‌اند.

اگر جامعه نتواند از موهبت خلاقیت حداکثر استفاده را ببرد و بدتر از این، اگر این توانایی را سرکوب کند انسان دیگر از حق ذاتی خود، یعنی اشرف مخلوقات بودن، محروم می‌شود. به همین دلیل کافی است تا جامعه برای تعلیم و تربیت خلاق، اولویت قائل شود.

معلمان به عنوان یکی از بهترین عوامل رشد یا تخریب خلاقیت دانش‌آموزان از جایگاهی ویژه در نظام آموزشی برخوردارند. نظام آموزشی ما برای پرورش خلاقیت کودکان و نوجوانان نیازمند تحول اساسی است و معلمان از عناصر کلیدی این نظام هستند. روابط صمیمانه و توأم با علاقه و احترام، نقشی موثر در خلاقیت دانش‌آموزان دارد. برنامه آموزش خلاقیت معلمان را می‌توان به عنوان الگویی مناسب برای پرورش خلاقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس سطح کشور مورد استفاده قرار داد. اگر به معلمان ساختار آموزشی مناسبی ارائه شود، دانش آن‌ها افزایش یافته و نگرش آن‌ها تغییر می‌کند و می‌توانند از مهارت‌های نوین تدریس و آموزش مبتنی بر رشد خلاقیت دانش‌آموزان بهره بگیرند. معلمان برای ایجاد کردن فضای خلاق در کلاس و پرورش توانمندی‌های دانش‌آموزانشان باید خلاقیت را بشناسند و نسبت به آن نگرشی مثبت

داشته باشند. هم‌چنین معلمان باید از مهارت‌های تدریس خلاق و راهکارهای پرورش خلاقیت آگاهی داشته باشند.

معلم ، خود باید خلاق باشد و از امکانات موجود حداکثر بهره برداری را بنماید. آموزش دانش‌آموزان باید به جای تقویت حافظه در جهت ایجاد تفکری مولد و خلاق باشد. آنگونه که برخی افراد فکرمی‌کنند ، معلم بودن کار آسانی نیست زیرا معلم با انسان در ارتباط است نه با شیء.

بنابراین اگر معلم بخواهد ارزش‌های انسانی را به دانش‌آموزان بیاموزد خود باید این ارزش‌ها را دارا باشد ، پس برای پرورش دانش‌آموز خلاق باید ابتدا به فکر پرورش معلم خلاق بود. معلم باید رفتاری مثبت ، خلاق و مناسب در برخورد با دانش‌آموز داشته باشد و بین عقاید و اندیشه‌های جدید ارتباط برقرار آورد. یک معلم خوب می‌تواند یک روانشناس خوب هم باشد. او برای شناخت نیازهای دانش‌آموزان باید از توانایی‌ها ، علائق و نقاط قوت و ضعف یکایک آنان آگاه باشد . به امید اینکه در آینده‌ای نزدیک شاهد حضور معلمینی خلاق و دانش‌آموزانی خلاق تر در عرصه ی تعلیم و تربیت باشیم .